

รายงานการดำเนินงาน

ประจำปี ๒๕๖๘

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สนองพระราชดำริฯ

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลจอม่วง

องค์การบริหารส่วนตำบลจอม่วง

ตุลาคม ๒๕๖๘

สรุปผลการดำเนินงาน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สมเด็จพระ

พระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

องค์การบริหารส่วนตำบลจอมม่วง ประจำปี ๒๕๖๘

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ กล่าวคือ มีความหลากหลาย ทางพันธุกรรม ความหลากหลายในชนิดพันธุ์และความหลากหลายในระบบนิเวศ ซึ่งพรรณพืชที่ศึกษาพบ ไม่น่ากว่า ๑๒,๐๐๐ ชนิด โดยรวมถึงเห็ดรา ๓,๐๐ กว่าชนิด เฟิร์น ๖๓๓ ชนิด และกล้วยไม้มากกว่า ๑,๐๐๐ ชนิดพบเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น จากข้อมูลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พบว่า พื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างต่อเนื่อง เป็นลำดับ จาก ๑๗๑.๐๒ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๕๓.๓ ของพื้นที่ประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ลดลงเหลือ ๙๓.๘๘ ล้านไร่ หรือ ร้อยละ ๓๐.๕ ของพื้นที่ประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ลดลงเหลือ ๘๑ ล้านไร่หรือร้อยละ ๒๕.๓ ของพื้นที่ ประเทศ ในปี ๒๕๕๑ ส่วนพื้นที่ป่าชายเลนลดลงจาก ๒.๓ ล้านไร่ ในปี พ.ศ.๒๕๐๔ เหลือเพียง ๑.๑ ล้านไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สภาพพื้นที่ป่าไม้ลดลงรวดเร็ว ส่งผลทำให้พรรณพืชหลากหลายชนิดที่ยังไม่ได้ศึกษา และบางชนิดที่ยังไม่สำรวจพบสูญพันธุ์ไป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีสายพระเนตรกว้าง และยาวไกล ทรงเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชโดยทรงเริ่มดำเนินงานพัฒนาและ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นต้นมาโดยมี พระราชดำริให้ดำเนินการสำรวจรวบรวมปลูกดูแลรักษาพรรณพืชต่างๆ ที่หายากและกำลังจะหมดไปต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงสานพระราชปณิธานต่อ โดยได้มีการจัดตั้งโครงการและดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้นมา การดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ในระยะที่ผ่านมาถึงปัจจุบันมีหน่วยงานต่างๆ ร่วมสนองพระราชดำริเพิ่มมากขึ้น โดยระยะแรกพื้นที่เป้าหมายของโครงการ คือ พื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ กองทัพเรือ เช่น หมู่เกาะแสมสาร สัตหีบ ชลบุรี, เกาะในความรับผิดชอบกองทัพเรือที่โครงการฯ พื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ กองการเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานทหารพัฒนา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เขาวังเขมร อำเภอยะโฮน จังหวัดกาญจนบุรี, พื้นที่สร้างป่าตามแนวพระราชดำริฯ และป่าพันธุกรรมพืช ทับลาน นครบุรี, พื้นที่ หนงระเวียง อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา, พื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก พระราชดำริฯ สวนเปิดป่าเขาเขียว จังหวัดชลบุรี, พื้นที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก พระราชดำริฯ โภกภูตาคา อำเภอยะโฮนจังหวัดขอนแก่น และพื้นที่เขื่อนใหญ่ของการไฟฟ้าผลิตแห่งประเทศไทย ๑๓ เขื่อนทั่วประเทศ เนื้อที่รวม ๓๐,๘๕๐ ไร่ อันได้แก่ เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์เขื่อนศรีนครินทร์ เขื่อนท่าทุ่งนา เขื่อนวชิราลงกรณ์ เขื่อนรัชชประภา เขื่อนบางลาง เขื่อนอุบลรัตน์ เขื่อนสิรินธร เขื่อนจุฬาภรณ์ เขื่อนน้ำพุง เขื่อนห้วยกุ่ม และโรงไฟฟ้าลำตะคอง แต่ต่อมาได้มีการดำเนินการ ทำให้พื้นที่และกิจกรรมดำเนินงานของโครงการกระจายออกไปในภูมิภาคต่างๆ และมีการดำเนินงาน ที่หลากหลาย เพื่อเป็นการสนองพระราชดำริและสอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆในปัจจุบัน โครงการ ๑๐ อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น จังหวัด กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กรมวิชาการเกษตร สถาบันการศึกษาต่างๆ ฯลฯ และกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานสำรวจ พร้อมทั้งวางแผนปฏิบัติงาน ทั้ง ในเรื่องวิธีการ และขั้นตอนการดำเนินงาน

และการบริหารจัดการ โดยแต่ละหน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบ และเป็นแกนกลางดำเนินงานในพื้นที่รับผิดชอบของ หน่วยในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) เป็นผู้สนับสนุน ด้านวิชาการ อีกทั้งยังมีกิจกรรมภายใต้โครงการ อันได้แก่ กิจกรรมปกป้องพันธุกรรมพืช กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวม พันธุกรรมพืช กิจกรรม ปลูกรักษาพันธุกรรมพืช กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช กิจกรรมศูนย์ ข้อมูลพันธุกรรมพืช กิจกรรมวางแผนพัฒนาพันธุ์พืช กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และ กิจกรรมพิเศษ สนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เป็นต้น

ตำบลโจดม่วงเป็นตำบลหนึ่งในสี่ตำบลของอำเภอศิลาลาด ซึ่งแยกออกจากตำบลจิกสังข์อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ และได้รับยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วน ปี ๒๕๔๒ ที่ตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลโจดม่วง ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอศิลาลาดไปทางทิศออกเฉียงเหนือ ประมาณ ๘ กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดศรีสะเกษ ประมาณ ๕๔.๕ กิโลเมตร เนื้อที่ ตำบลโจดม่วง มีเนื้อที่ประมาณ ๒๖.๘ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๖,๑๕ ไร่ ลักษณะ ภูมิประเทศขององค์การบริหารส่วนตำบลโจดม่วง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลุ่มที่ดอน ภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้น น้ำใต้ ดินส่วนมากจะมีลักษณะ เค็ม คราบสนิม คราบน้ำมัน ไม่สามารถนำมาใช้ในการเกษตรหรือบริโภคได้ การดำเนิน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ณ องค์การบริหารส่วนตำบลโจดม่วง อำเภอศิลาลาดจังหวัดศรีสะเกษ องค์การ บริหารส่วนตำบลโจดม่วงได้พิจารณาวางแผนดำเนินงานในการอนุรักษ์พรรณพืช ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล โจดม่วง มีสระน้ำขนาดใหญ่ และต้นไม้นานาพันธุ์ รอบข้างเป็นพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรตำบลโจดม่วง

เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๓ องค์การบริหารส่วนตำบลโจดม่วง ได้รับหนังสือตอบรับสมาชิก "งานฐาน ทรัพยากรท้องถิ่น" ในการเข้าร่วมสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ และได้ออกคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลโจดม่วง ที่ ๓๘๐ / ๒๕๖๓ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานฐาน ทรัพยากรท้องถิ่น (อพ.สธ.) ตำบลโจดม่วงองค์การบริหารส่วนตำบลโจดม่วง โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่ออนุรักษ์พืชพรรณและความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ และดำเนินการเป็นธนาคารพืช พรรณ
๒. เพื่อนำพืชที่ได้สำรวจขึ้นทะเบียนรหัสต้นของพืชที่มีอยู่เดิมและหายากใกล้สูญพันธุ์ เพื่อไปปลูกรักษา พันธุกรรมไว้ในพื้นที่ปลอดภัย
๓. เพื่อนำความรู้จากการศึกษาวิจัยพืชพรรณและความหลากหลายทางชีวภาพ การศึกษาทรัพยากรกายภาพ การสำรวจและบันทึกวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของประเทศไทย เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการที่จะนำไปสู่การ อนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน สู่เศรษฐกิจพอเพียง
๔. เพื่อจัดทำศูนย์ข้อมูลทรัพยากร รวมทั้งทรัพยากรอื่นๆ ได้แก่ ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรกายภาพ และ ทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา โดยเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เข้าร่วมสนองพระราชดำริ เช่น ศูนย์ ข้อมูลพรรณพฤกษชาติ หอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กับศูนย์ข้อมูลทรัพยากร สวนจิตลดา และข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรของหน่วยงานต่างๆ สื่อถึงในระบบเดียวกัน
๕. เพื่อปลูกฝัง สร้างให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร และทรัพยากรธรรมชาติรักษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย
๖. เสริมสร้าง สนับสนุน ให้เกิดเครือข่ายระดับต่างๆ ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากร

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ องค์การบริหารส่วนตำบลโจดม่วง ได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริ ดังนี้
๑. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
(ลักษณะโครงการเป็นโครงการต่อเนื่อง) มีกิจกรรม/โครงการ ดังนี้

๑.๑ กิจกรรมสวนพฤกษชาติ

๑.๑ กิจกรรมสวนพฤกษชาติ (เพิ่มเติม)

๑.๒ โครงการปลูกต้นไม้เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลจอมม่วง
อำเภอศิลาลาด จังหวัดศรีสะเกษ

๑.๒ โครงการปลูกต้นไม้เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบล โจดม่วง อำเภอศิลาลาด จังหวัดศรีสะเกษ (เพิ่มเติม)

